

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№10

2025
oktyabr

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 824 sahifa.
2025-yil, oktyabr,

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

JAHON MOLIYA TIZIMIDA “YASHIL” MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANISHINING MUAMMOLARI VA SHARTLARI	12
Quliyev Begimqul Melikovich	
EKOLOGIK MIGRANTSIYANI MINTAQAVIY MIQYOSDA MUVOFIQLASHTIRISHNING ASOSIY YO‘NALISHLARI	18
Bahtiyor Ismoilov Ulug‘bek o‘g‘li, Kadirova Zulayxo Abduxalimovna	
O‘ZBEKISTONDA BANK XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISH HOLATI	25
Davletova Nilufar Tulanovna	
EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA MINTAQANI IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA’SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	30
Qodirov Farrux Ergash o‘g‘li	
SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	37
Kadixodjayeva Nilufar Raxmatullayevna	
MAHALLIY XOMASHYO BAZASIDAN FOYDALANISH ORQALI ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINI KAMAYTIRISH YO‘LLARI	46
Sultanov Dilshod Normamatovich	
IQTISODIYOTI RIVOJLANGAN DAVLATLARDA INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	50
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
O‘QITUVCHILAR VA TALABALAR UCHUN INNOVATSION TA’LIM DASTURLARINI ISHLAB CHIQISHDA XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHUV MEXANIZMLARI	62
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA’RIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQLARNING ILMIY-TADQIQOTLAR SHARHI	68
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o‘g‘li	
RESPUBLIKA IQTISODIY TARAQQIYOTIDA OLIY TA’LIMNI MODERNIZATSIYA QILISH VA INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINING O‘RNI	74
Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich	
DAVLAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI MUSTAHKAMLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI	80
O. Nurmuradov	
ICHKI AUDIT SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA BUXGALTERIYA MA’LUMOTLARINING ICHKI AUDIT JARAYONIDA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHNING AHAMIYATI	85
Xamidov Javoxir Shavkat o‘g‘li, Muxitdinov Shoxijaxon Xudoyor o‘g‘li	
XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	90
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
KORPORATIV TUZILMALARDA INVESTITSION JOZIBADORLIKNI TA’MINLASHNING AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDAGI ROLI	95
Qurbonov Javlonbek Jurabekovich, Raxmatov Faxriddin Xasanovich	
GLOBAL RIVOJLANISH JARAYONIDA SUG‘URTA XIZMATLARINI ISLOH QILISH MASALALARI	99
Xushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o‘g‘li	

DORIVOR O'SIMLIK LARNI QAYTA ISHLASHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	103
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	
BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA ERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINING AHAMIYATI	109
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК ФАКТОР КОНКУРЕНТНОГО ПРЕИМУЩЕСТВА НА РЫНКЕ ТРУДА	115
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURSLARNI SOLIQQA TORTISHGA OID TADQIQOTLARNING NAZARIY TAHLILI	123
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINI MUVOFIQLASHTIRISH: XULQ-ATVOR IQTISODIYOTI VA PROGRESSIV TARIFLARNI LOYIHALASH	129
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
DAVLAT RAQAMLI LOYIHALARI: UZINFOCOMNING TA'LIM TIZIMI VA IQTISODIY SAMARADORLIKKA QO'SHGAN HISSASI	134
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ПАСПОРТОВ В ПРОМЫШЛЕННОЙ ЭКОНОМИКЕ И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ	140
Мансурова Сайёра Бахтияровна	
BANK XIZMATLARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	148
Xolikova Oydin Olimjonovna	
PNEVMOMEXANIK YIGIRISH TEXNOLOGIYASI XUSUSIYATLARI	153
Jumaniyazov Kadam, Salimov Shuhrat Halimovich, Nazarov Ramazon Anvarovich	
GREEN INDUSTRY AND THE ECONOMY OF ENVIRONMENTALLY FRIENDLY CONSTRUCTION: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND UZBEKISTAN'S OPPORTUNITIES	158
Mansurova Sayyora Bakhtiyor kizi	
TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASINI RIVOJLANTIRISH TAHLILI	166
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA LOGISTIKA XIZMATLARINING MIKRO VA MAKRO TUZILMALARI, ULARNING FUNKSIONAL METADOLOGIK TAMOIYILLARI	171
Z.Teshayev	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT ULUSHI MAVJUD KORXONALARNI BOSHQARISHDA XORIJIY TAJRIBADAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	176
Ismailov Allayor Rashidovich	
MAHSULOT TANNARXINI ANIQLASHDA ISHLAB CHIQRISH XARJATLARINI OG'ISHISHLARI VA ULARNI TAQSIMLASH	183
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
ПОВЫШЕНИЕ СТОИМОСТИ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ И ОБЪЕКТОВ НА ОСНОВЕ АУТСОРСИНГА	186
Исмагулова Гульмира Нуралиевна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY KONSEPSIYASI	193
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING INSTITUTSIONAL VA TASHKILIY MEXANIZMLARI	198
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURSLARNI JALB QILISHDA XALQARO TAJRIBA	203
Abduraxmonov Akmal Nurmamat o'g'li	

MEHNATGA LAYOQATLI TRANSPORT SOHASIDAGI AHOLINI ISH O'RINLARI BILAN TA'MINLANGANLIK HOLATINI TAHLILI	207
Abdullayeva Nigora Shamsiddinovna	
TO'QIMACHILIK SOHASINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MODELI	212
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI DIVERSIFIKATSIYASI VA GAROV TA'MINOTI SIFATINING BANK BARQARORLIGIGA TA'SIRI	220
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
O'ZBEKISTON - 2030 STRATEGIYASI DOIRASIDA TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	226
Norova Nozima Nabiyeвна	
UY-JOY KOMMUNAL XIZMATLARNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING KLASSTERLI MEXANIZMI TAHLILI	232
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
KORPORATIV BOSHQARUV TUZILMALARIDA MOLIVAVIY MUNOSABATLARNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	236
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
XALQARO SAVDONING RIVOJLANISHI VA ZAMONAVIY TENDENSIYALARI	242
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
TA'LIM TIZIMINI MOLIVALASHTIRISHNING YANGI TIZIMINI JORIY ETISHGA QARATILGAN NAZARIY JIHATLAR	247
Dusanov Salim Mamarasulovich	
O'ZBEKISTONDA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA BOJXONA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	254
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
DAVLAT TA'LIM TASHKILOTLARIDA QURILISH XARAJATLARI HISOBINI YURITISH	262
Ostonokulov Azamat Abduraimovich	
РАЗРАБОТКА ОРГАНИЗАЦИОННЫХ МОДЕЛЕЙ ИНТЕГРАЦИИ КРЕАТИВНЫХ ИНДУСТРИЙ В ТУРИСТИЧЕСКУЮ ИНФРАСТРУКТУРУ РЕСПУБЛИКИ КАРАКАЛПАКСТАН	273
Хошимова Камилла Навфал қизи	
A NEW STAGE IN THE APPLICATION OF MARKET MECHANISMS TO ENTREPRENEURIAL ACTIVITY	285
Ibrayim Maxkamov	
RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI	291
Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
QASHQADARYO VILOYATI IQTISODIYOTIDA DXSH ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINING SHAKLLANISHI	297
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI O'RGANISH VA TAHLIL QILISH	301
Shaymanov To'liqin Mahmayusupovich	
ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ЦИФРОВЫХ ПОДХОДОВ В НАЛОГОВОМ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ	306
Элбаева Мукаддас Рашидовна	
СИНТЕЗ НЕЧЕТКОЙ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ТЕПЛОЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ОБЪЕКТОВ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ	311
Бахриева Хуршида Аскарходжаевна, Сафаров Шохрух Шарофович, Бахрамов Муҳаммадали Ералиевичасистент	
ШАНХАЙСКАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА КАК КАТАЛИЗАТОР ДОСТИЖЕНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ЦЕЛЕЙ РАЗВИТИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	319
Базарова Гулнора Гуламовна	

O'ZBEKISTON KORXONALARINING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHDA BANK KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	323
Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
QUESTIONS ABOUT THE STUDY OF PERFORMANCE AND EFFICIENCY OF APPLICATION OF LOADING AND EXTRACTING EQUIPMENT	327
Azamat Umirzokov	
MATOLARNING HAVO O'TKAZUVCHANLIGI KORRELATSION TAHLILI	334
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGI RISKLARINI SUG'URTALASHNING AFZALLIKLARI	339
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
IKKI QATLAMLI ARALASH TOLA TARKIBLI TRIKOTAJ TO'QIMASINI OLIISH USULI	343
Usnatdinova Elmira Faxratdinovna, Mirusmanov Baxtiyor, Abdurahimova Fazilat Abdullayevna	
MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARIDA ENG ILG'OR TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARINING OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	347
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
IMPACT OF FOREIGN INVESTMENTS ON THE ECONOMY OF UZBEKISTAN: CROSS-SECTORAL ANALYSIS	354
Jumayeva Kamola Azimjonovna, Khasanova Iroda Azizbek kizi	
KORXONA INVESTITSION FAOLLIGINI TA'MINLASHNING NAZARIY-USLUBIY MASALALARI XUSUSIDA	362
Ilyasova Barno Axmadovna	
MILLIY IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTITSİYALARNI O'ZLASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	371
G'afurov Sherzod Abduvaxob o'g'li	
EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH ASOSIDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	378
Raximov Eshmurod Normuradovich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	385
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING ZAMONAVIY KONSEPTUAL MEKANIZMLARI	392
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li	
TEPKI UZELI KONSTRUKTIV XOSSALARI TAHLILI	398
Bozorova Farida Maxmudjonovna	
НЕОБХОДИМОСТЬ ОБЪЕДИНЕНИЯ АКЦИЗНОГО НАЛОГА НА НЕФТЕПРОДУКТЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	405
Пулатов Дилшод Хақбердиевич, Маматкулов Салимжон Рахмонкулович, Хужамурадов Аброрбек Рўзимурат ўғли, Воронин Сергей Александрович, Абдиев Мансур Мусурмонович	
OLIY TA'LIMGA INVESTITSIYA SIYOSATI: IQTISODIY TAHLIL VA ISTIQBOLLAR	410
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE SERVICE NETWORK	416
Bahriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
YANGI O'ZBEKISTON INVESTITSION MUHIT VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	421
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich	
МНОГОМЕРНАЯ БЕДНОСТЬ И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ: ОЦЕНКА ЧЕРЕЗ РАМКУ MPI	426
Мамаризоев Жахонгир Исохонович	
ОЦЕНКА И ОПТИМИЗАЦИЯ ВЛИЯНИЯ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ НА ОБЕСПЕЧЕНИЕ СТАБИЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО ОБМЕННОГО КУРСА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	430
Норбаева Мухлиса Акрам кизи	

RAQAMLI TO'LOVLAR ASOSLARI VA XAVFSIZLIGI	440
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA LOGISTIKA XIZMATLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	444
Xomidov Xojiakbar Adxamovich	
SOLIQ SIYOSATI ORQALI INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH MEXANIZMLARI.....	449
Saydakbarova Madinaxon Anisbekovna	
O'ZBEKISTONDA STARTAP EKOTIZIMINING SHAKLLANISHI VA BARQAROR RIVOJLANISHI YO'LLARI.....	454
Suleymanova Shoir Alavxanovna	
MILLIY IQTISODIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING O'RNI	459
Alimova Dilfuzaxon Rustam qizi	
MEHNAT BOZORINI OPTIMALLASHTIRISHNING MAKROIQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	464
Botirova Sarvinoz Bobir qizi	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TASHKIY-IQTISODIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	469
Qurboniyazov Shaxzodbek Karimovich	
INVESTITSIYA FAOLIYATINI MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH USULLARINING MANBALARINI SHAKLLANTIRISH YO'LLARI	474
Boboqulov Akmal Muborakbekovich	
RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINING MOHIYATI VA TURLARI.....	482
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
FISKAL BOSHQARUV SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQQA TORTISHNING TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	491
Sulaymonov Farrux Shuxratovich	
ИНДЕКС ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ МОНИТОРИНГА УРОВНЯ ЖИЗНИ НАСЕЛЕНИЯ	496
Хазраткулова Лола Нармуминовна	
BANK MAJBURIYATLARI VA AKTIVLARINING VAQTINCHALIK NOMUTANOSIBLIK LARI RISKINI KAMAYTIRISH	502
Ibrohimov D.M.	
O'ZBEKISTON RAQAMLI PLATFORMALARI FAOLIYATIDA RAQOBAT SIYOSATINING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	507
Saparov Islom O'lmasovich	
RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA MARKETING YONDASHUVLARINING QISHLOQ XO'JALIGIGA TATBIQI	514
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
TIJORAT BANKLARI KAPITALI TARKIBIDA DAROMAD MANBALARINING ULUSHI VA KAPITALLASHUV JARAYONIDAGI O'RNI	520
Tursunov Mustafo Mirzayevich	
AHOLINI IJTIMOIIY HIMOYA QILISH TIZIMIDA INSTITUSIONAL HAMKORLIKNING O'ZIGA XOS JIHATLARI TAHLILI	524
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING IQTISODIY SAMARADORLIGI	528
Bobojonova Sevara Baxrombek qizi	
MINTAQA SANOATI RAQAMLI XIZMATLAR BOZORIDA TIJORATLASHTIRISHNI "SMART" MODEL I	533
Norov Murodjon Maxmudovich	

TOMORQADAN SAMARALI FOYDALANISH- KAMBAG'ALLIK MUAMMOSINI YUMSHATISHNING MUHIM OMILI	539
Xamidjon Shaxobov	
SUG'URTA KORXONALARIDA REZERVLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	544
Najimova Nigora	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTINI RIVOJLANTIRISHDA XITOY BOZORINING O'RNINI	549
Mardanov Aziz Yusupovich	
THE IMPORTANCE OF GREEN ENERGY IN THE ECONOMY OF FERGANA REGION: CURRENT TRENDS AND PROBLEMS	555
Khayrullaev Zoidjon	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNING UNDIRILISHI BO'YICHA XORIJ TAJRIBASI	559
Mitillayev Ibrohimjon Tursunpulatovich	
RAQAMLI MOLIVAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	563
Muyassarzoda Fayziyeva	
MOLIVAVIY MEXANIZM SIFATIDA SUG'URTA TASHKILOTLARI TO'LOVGA LAYOQATLILIGINI BELGILASHNING O'ZIGA XOS HUSUSIYATLARI	570
Abdullayev Erkinjon A'zamovich	
MAMLAKAT YAIM QO'SHILGAN QIYMAT HAJMINI STATISTIK VA EKONOMETRIK TAHLIL USULLARI ASOSIDA PROGNOZLASH	578
Jalolov Ilhomjon Isomiddinovich	
XALQARO TURIZM XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	585
Eshtaev Alisher Abdug'aniyevich, Ivatov Irisbeg	
TASHKILOTDA PR (PUBLIC RELATIONS) XIZMATINING IQTISODIY ROLI VA SAMARADORLIGI	590
Ergasheva Fotimaxon Ibragimovna	
РОЛЬ ФИНАНСОВОГО АНАЛИЗА В ПОВЫШЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	600
Бекбаева Феруза Бахтиеровна	
BARQAROR MOLIVAVIY RENTABELLIK BANKLARNING DAROMADLILIGINI TA'MINLASH OMILI SIFATIDA.....	606
Umarov Davron Shavkatovich	
REKLAMA XIZMATLARI BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR.....	612
Xamrakulov Azamat Baxritdinovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ОБУЧЕНИЕМ (LMS) В ОНЛАЙН ОБРАЗОВАНИИ И ЕЕ РОЛЬ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ: АНАЛИЗ И СРАВНЕНИЕ	618
Атабоева Шахризода Равшановна, Бекчанов Бекчан Юлдашевич	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА: ПЕРСПЕКТИВЫ И НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ	623
Киличева Ф.Б.	
DAVLAT TIBBIYOT MUASSASALARIDA DEBITORLAR VA KREDITORLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	628
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
NARX BELGILASH-IQTISODIY MANFAATDORLIKNING ASOSIY OMILI VA NARXNI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	635
Soxadaliyev Abdurashid Mamadaliyevich	
SUTNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDAGI ISHLAB CHIQARISH JARAYONLARINI TAHLIL QILISH	639
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	

O'ZBEKISTONDA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TARIF STAVKALARINI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI FISKAL BARQARORLIKNI KUCHAYTIRISH (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	644
Rizayev Mirmahmud Xotamjanovich	
IPOTEKA KREDITLASH JARAYONINING XORIJ TAJRIBASI	652
Akrom Mardiyev	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGI TAHLILI	659
Ulashbayev Shohruh Abdivaxobovich	
CHARACTERISTICS OF APPLYING NEW HETEROCOMPOSITE POLYMER MATERIALS IN ENGINEERING ACTIVITIES	665
Umida Ziyamukhamedova, Mirjalol Abdulakimov	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ «МАХАЛЛАБАЙ»: ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ И ТЕОРИЯ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ	672
Қосимжонов Нозимжон Қозимжон ўғли	
EKOLOGIK AUDITNI TASHKIL ETISHDA RISKLARNI JORIY ETISH TARTIBI	676
Abdullayev Xurshidjon Nazrullo o'g'li	
CORPORATE CULTURE AND ITS ROLE IN TALENT MANAGEMENT	683
Shoyunusova Arofat, Sanjar Mirzaliev	
SIRDARYO VILOYATI SHAROITIDA BIOMASSA ASOSIDA OZUQA ISHLAB CHIQARISH IMKONIYATLARI.....	687
Xazratkulov Niyoz Namazbayevich	
ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА В УСЛОВИЯХ РЫНОЧНОЙ ЭКОНОМИКИ	692
Воронин Сергей Александрович, Азимова Феруза Маликовна	
ENERGETIKA LOYIHALARINI RAQAMLASHTIRISHDA TO'SIQLAR VA IMKONIYATLAR	700
Tilakov Ismoiljon Usmonovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING AHAMIYATI	706
O'roqov Firdavs Ortiqniyoz o'g'li	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI BOZORLARNI MONOPOLIYAGA QARSHI TARTIBGA SOLISH MEKANIZMLARI VA TAKOMLLASHTIRISH TAKLIFLARI.....	710
Mingboev Asqar Qandaharovich	
JAHON SEMENT SANOATIDAGI TENDENSIYALAR VA O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	717
Abdujabbarov Alisher Abdullayevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	722
Mufitillayeva Safiya Qodir qizi	
KORXONALAR FAOLIYATINI BAHOLASHDA STATISTIK AXBOROT TIZIMINING O'RNI	728
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ULARNING AGRAR SOHAGA TA'SIRI.....	732
Ortiqov Sulton Davronqul o'g'li	
DIRECTIONS FOR EFFECTIVE ORGANIZATION OF STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF COSTS	736
Pardaeva Shakhnoza Abdinabiyevna	
БОРЬБА С ТЕНЕВОЙ ЭКОНОМИКОЙ: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	740
Арзиев Шерзод	
REKREATSION TURIZM OBYEKTLARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGI: YALTA VA KISLOVODSK SANATORIYALARI MISOLIDA.....	746
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	

KORXONA SAMARADORLIGINI TA'MINLASHDA STRATEGIK REJALASHTIRISH MEZONLARI VA OMILLARINING O'RNI	752
Ubaydullayev Lutfulla Xabibullayevich	
ANALYSIS OF INTERACTIVE PLATFORMS THAT DEVELOP MOTIVATION	757
Maksuda Mukhammadovna Jurayeva, Zarnigor To'liqinovna Sattorova	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA KIYIM SANOATINING MARKETING TAHLILI	761
Tuxtayeva Oydiyoy Normamatovna	
АНАЛИЗ РЕЙТИНГОВ СТРАН ПО ПОКАЗАТЕЛЯМ ЗЕЛЕНОЙ ЭКОНОМИКИ.....	768
Хожиева Назокат Давронбековна	
PILLAGA DASTLABKI ISHLOV BERISH VA SAQLASH TEXNOLOGIK JARAYONLARINING XOM IPAK SIFATIGA TA'SIRI	773
Qodirov Ziyodulla Abdumuxtarovich, Xakimov Mirolimjon Murodiljonovich	
BUDJETLASHTIRISHDA SAMARADORLIK MEZONLARINI ANIQLASH	778
Sobirov Shoyadbek Kurbonaliyevich	
TIJORAT BANKLARI KREDIT SIYOSATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ORQALI ISHLAB CHIQAIRISHNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	783
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
YO'LLARDAGI MUZLAMALARNI ERITISHDA QO'LLANILADIGAN VOSITALARNING ZARARI VA UNI KAMAYTIRISH BO'YICHA TAKLIFLAR	790
Erkabayev Furkat Ilyasovich, Sattorov Farrux Quchqar o'g'li, Aminov Hamza Husanovich	
DAVLAT AUDITI TIZIMINING YANGI RIVOJLANISH BOSQICHI: KUCHAYTIRILGAN NAZORAT VA HISOBDO'RLIK, RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR.....	797
Himmatov Abdisamat Xalilovich	
INVESTITSIYA KO'CHMAS MULK HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH: NAZARIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	803
Maxmudov Jamshed Ashrafovich	
TIJORAT BANKLARIDA JISMONIY SHAXSLARGA VALYUTA OPERATSIYALARINI KO'RSATISHNI TAKOMILLASHTIRISH	806
Umarova Lola Erkinovna	
"DIREKT-KOSTING" TIZIMI: MAZMUN, MAQSAD VA AMALIYOTDA QO'LLANILISHI.....	812
Djumanov Saitmurod Alimbekovich	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARIDA "MENING YO'LIM" LOYIHASINING INSTITUSIONAL RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	817
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	

TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARIDA “MENING YO‘LIM” LOYIHASINING INSTITUTIONAL RIVOJLANISH BOSQICHLARI

Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Mustaqil izlanuvchisi (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqolada aholi turmush darajasini yaxshilash hamda fuqarolarni qiynab kelayotgan ijtimoiy-iqtisodiy muammo va kamchiliklarni hal etish bo'yicha olib borilgan ishlar yoritilgan. Unda joylarda infratuzilmani yaxshilash, tizimli muammoga aylanib qolgan masalalarni bartaraf etishda davlat budjetidan ajratiladigan mablag'lar, mahalliy budjetlar hamda davlat dasturlari doirasida ajratilgan mablag'larning aholi uchun bugungi kunda eng zarur yo'nalishlarda oqilona o'zlashtirilishini ta'minlashda fuqarolarning faol ishtiroki tahlil qilingan. Shuningdek, fuqarolarning o'z takliflarini batafsil shaklda kiritishlari va tegishli tashabbuslarga ovoz berish tizimining joriy etilgani haqida ma'lumot berilgan.

Kalit so'zlar: tashabbusli budjet, ochiq budjet, axborot portali, davlat budjeti, mening yo'lim, ichki yo'llar, platforma.

Abstract. This article highlights the ongoing work on improving the living standard of the population and solving socio-economic problems and shortcomings facing citizens, the active participation of citizens in the rational use of funds allocated from the state budget to improve local infrastructure and solving problems that have become a systemic issue, funds allocated within local budgets and state programs in the most demanded areas for the population, the implementation of a voting system on relevant proposals.

Keywords: initiative budget, Open budget, information portal, state budget, My road, Ambassador of initiative budget.

Аннотация. В статье рассматривается проделанная работа по повышению уровня жизни населения и решению социально-экономических проблем и недостатков граждан, совершенствованию местной инфраструктуры и решению системных проблем, местных бюджетов и государственных программ для населения на сегодняшний день. участие граждан в рациональном развитии важнейших направлений дня, внесение их предложений (подробно) и внедрение системы голосования по актуальным предложениям.

Ключевые слова: инициативный бюджет, Открытый бюджет, информационный портал, государственный бюджет, Мая дорога, Посол Инициативного бюджета.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 2-fevraldagi "Avtomobil yo'llari sohasida ochiqlik standartlarini joriy etish va sohada jamoatchilik nazoratini kuchaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 49-sonli qarori qabul qilindi.

Mazkur qarorga asosan, budjet mablag'larining sarflanish jarayonida fuqarolar ishtirokini yanada oshirish hamda mamlakatimizdagi mavjud ichki yo'llar sifatini yaxshilash maqsadida 2022-yildan boshlab tuman va shahar budjetlari parametrlarida hududiy ichki yo'llarni ta'mirlash uchun ajratiladigan mablag'larning 50 foizini "Ochiq budjet" axborot portali orqali jamoatchilik fikri asosida aniqlangan ichki yo'llarni ta'mirlashga yo'naltirish

qat'iy belgilandi. Ushbu tizim "Tashabbusli budget" jarayonlaridan farqli ravishda yiliga bir marotaba o'tkazilib kelinmoqda.

Mazkur jarayonlar bevosita "Ochiq budget" axborot portali orqali amalga oshiriladi. Portalga ichki yo'llarning joylashgan manzili (geopozitsiyasi), to'liq nomi, uzunligi, holati (asfaltlangan yoki ta'mirtalab) va boshqa zarur ma'lumotlar kiritiladi. Fuqarolar esa ichki yo'llar reestridan geoma'lumotlar asosida o'z hududidagi tegishli yo'lni tanlab, takliflarini qoldirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shu tariqa, aholi ushbu platformalar orqali davlat budgetining bir qismini boshqarish jarayonida bevosita ishtirok etish imkoniyatiga ega bo'ldi. Ular ijtimoiy soha obyektlarini ta'mirlash, ularning moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, hududlar infratuzilmasini yaxshilash va obodonlashtirishga oid tashabbuslarni ilgari surish, shuningdek, o'zlarini qiynab kelayotgan muammolarni hal etish uchun zarur mablag'larni so'rash huquqiga ega bo'ldilar. Natijada ilgari surilgan va g'olib deb topilgan takliflar davlat budgeti hisobidan moliyalashtirilib, ko'plab masalalar joyida hal etilmoqda.

Ushbu natijalarga, albatta, tizimli yondashuv natijasida erishildi. 2021-yilda ilk bor ishga tushirilgan "Tashabbusli budget" jarayonida fuqarolar tomonidan 41 mingdan ortiq taklif bildirildi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, fuqarolarni eng ko'p qiynayotgan masala sifatida 13 853 ta (ya'ni jami takliflarning 34 foizi) ichki yo'llarni ta'mirlash va tartibga keltirishga oid bo'lgan. G'olib deb topilgan qariyb 1 600 ta tashabbusning 400 ga yaqini aynan shu yo'nalishga tegishli bo'lgan. Mazkur yil davomida hududlarda qariyb 300 kilometr ga yaqin ichki yo'llar va piyodalar yo'laklari ta'mirlandi.

Bu esa, ushbu yo'nalishga yangicha yondashuv zarurligini, mavjud budget resurslaridan maksimal darajada samarali foydalanish hamda ularni jamoatchilik fikri asosida yo'llarni ta'mirlashga safarbar etish zaruratini ko'rsatdi. Natijada, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 2-fevraldagi 49-sonli "Avtomobil yo'llari sohasida ochiqlik standartlarini joriy etish va sohada jamoatchilik nazoratini kuchaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bilan "Mening yo'lim" loyihasini moliyalashtirishning aniq tizimi joriy etildi.

Unga muvofiq, 2022-yildan boshlab tuman va shahar budgetlari parametrlarida hududiy ichki yo'llarni ta'mirlash uchun ajratiladigan mablag'larning 50 foizi "Ochiq budget" axborot portali orqali jamoatchilik fikri asosida aniqlangan loyihalarni ta'mirlashga yo'naltirilishi qat'iy belgilandi. Ushbu tizim "Tashabbusli budget" jarayonlaridan farqli ravishda yiliga bir marotaba o'tkazilishi belgilandi. Keng jamoatchilik o'rtasida dahldorlik hissining ortib borishi esa ushbu loyihaning kichik, ammo muhim yutug'laridan biri sifatida qayd etiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tashabbusli budget jarayonlari so'nggi yillarda jamoatchilikni qaror qabul qilish jarayonlariga jalb etishning samarali vositasi sifatida keng tadqiq etilmoqda. Bartocci o'z tadqiqotida tashabbusli budget mexanizmini demokratik boshqaruvning markaziy elementi deb hisoblab, u orqali moliyaviy resurslarning taqsimoti aholining real ehtiyojlariga yaqinlashishini ta'kidlagan. Uning fikricha, fuqarolarni budget jarayonlariga jalb etish nafaqat ijtimoiy adolatni kuchaytiradi, balki infratuzilma, ayniqsa mahalliy yo'l loyihalari sifatining oshishiga ham xizmat qiladi. Milosavljević esa bibliometrik tahlil orqali tashabbusli budget bo'yicha ilmiy izlanishlarning asosiy yo'nalishlarini tahlil qilib, ularning ko'pchiligi ijtimoiy ishtirok, shaffoflik va infratuzilma rivojiga e'tibor qaratayotganini aniqlagan.

World Bank tomonidan tayyorlangan "Participatory Budgeting" nashrida tashabbusli Budgetning amaliy samarasiga alohida urg'u berilgan. Unda jamoatchilik ishtiroki orqali davlat organlariga bo'lgan ishonchning oshishi, byudjet mablag'larining maqsadli sarflanishi va fuqarolarning hayot sifatiga bevosita ta'siri ko'rsatib o'tilgan. Open Government Partnership hamda ODP tomonidan olib borilgan tahlillar esa tashabbusli budget jarayonlarida raqamli vositalarning o'rni, onlayn platformalar orqali ovoz berish tizimining samaradorligi va shaffoflikni oshirish mexanizmlarini yoritib bergan.

O'zbekiston tajribasida Qobulov tomonidan olib borilgan tadqiqotlar "Mening yo'lim" loyihasining jamoatchilik ishtirokiga asoslangan moliyaviy mexanizm sifatida shakllanayotganini ko'rsatgan. Muallif "bir fuqaro – bir ovoz" tamoyilining joriy etilishi mahalliy ehtiyojlarni aniq aks ettirishini, loyihalarni tanlashda fuqarolarning roli ortganini va budget mablag'larining samarali ishlatilishiga xizmat qilayotganini ta'kidlagan. Open Budget platformasi hamda Lex.uz portallaridagi ma'lumotlar esa "Mening yo'lim" loyihasining amaliy bosqichlari, ovoz berish jarayonlaridagi o'zgarishlar va mablag' ajratish hajmlarining oshgani haqida dalillar beradi.

Shunga o'xshash xalqaro tadqiqotlar ham tashabbusli Budgetning infratuzilma rivojiga ta'sirini chuqur tahlil etgan. Tsurkan, Sotskova va Aksinina Rossiya mintaqalarida o'tkazgan tadqiqotlarida jamoatchilik ishtiroki yo'l va kommunal infratuzilma rivojlanishida samarali mexanizm bo'layotganini aniqlagan. Jaramillo esa tashabbusli Budgetning mahalliy hukumatlar infratuzilmasi, ayniqsa yo'l va transport tarmoqlarining sifatiga ta'sirini statistik tahlil asosida isbotlagan. Costa o'z ishida tashabbusli budget jarayonlarini shaharsozlik va joyni shakllantirish

(placemaking) bilan bog'lab, jamoatchilik tomonidan tanlangan loyihalar shahar muhitining estetik va funksional yaxshilanishiga hissa qo'shishini ko'rsatgan.

Rahman va Tewari tomonidan o'tkazilgan "E-Participatory Budgeting" tadqiqoti esa tashabbusli budget jarayonlarida raqamli texnologiyalarning o'rni haqida muhim natijalarga ega bo'lib, onlayn platformalar yordamida ishtirokchilarning ovoz berish imkoniyatlari kengayganini va shaffoflik oshganini ta'kidlaydi. Brillantes va Sonco tomonidan ishlab chiqilgan konsepsiyalar esa submilliy darajada ishtirokchi budgetlash jarayonlarini tahlil qilib, fuqarolarning fikri asosida resurs taqsimoti amalga oshirilganda mahalliy boshqaruv sifati va ijtimoiy barqarorlik darajasi sezilarli oshishini ko'rsatadi.

Xulosa qilib aytganda, Bartocci, Milosavljević, Qobulov, Tsurkan, Jaramillo, Costa, Rahman va Brillantes kabi olimlarning izlanishlari tashabbusli budgetning jamiyat hayotidagi ijtimoiy, iqtisodiy va boshqaruv samaralarini ochib beradi. Ularning ilmiy qarashlari "Mening yo'lim" loyihasini takomillashtirishda nazariy asos sifatida muhim ahamiyat kasb etadi, chunki ular tashabbusli budget orqali fuqarolik faolligini kuchaytirish, mahalliy infratuzilmani yaxshilash va davlat boshqaruvida shaffoflikni oshirish yo'llarini ilmiy jihatdan asoslab bergan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda "Mening yo'lim" loyihasi doirasidagi tashabbusli budget jarayonlari bo'yicha ma'lumotlar O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi, Open Budget platformasi hamda mahalliy hokimliklar ochiq ma'lumotlar bazasidan olindi. Olingan statistik ma'lumotlar va hujjatlar qiyosiy tahlil, kontent-tahlil hamda empirik kuzatuv usullari orqali o'rganilib, natijalar umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur tizim "Tashabbusli budget" jarayonlaridan farqli ravishda yiliga bir marotaba amalga oshiriladi. Jarayon davomida axborot portalida ichki yo'llarning joylashgan manzili (geopozitsiyasi), to'liq nomi, uzunligi, holati (asfaltlangan yoki ta'mirlanib) va boshqa ma'lumotlar to'liq shakllantiriladi. Fuqarolar esa ichki yo'llar reestridan geoma'lumotlar asosida tegishli manzilni tanlab, o'z takliflarini kiritish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Axborot portalida avtomatik tarzda ta'mirlash uchun zarur o'rtacha xarajatni aniqlaydi hamda tuman (shahar) budjeti parametrlaridan kelib chiqib, har bir hududdagi ta'mirlanadigan ichki yo'llarning umumiy hajmini belgilaydi. Har bir tuman va shahar bo'yicha shakllangan loyihalar ovozlar soniga ko'ra yuqoridan pastga tartiblanadi. G'olib takliflar tuman (shahar) mahalliy budjeti parametrlarida ichki yo'llarni ta'mirlash uchun ajratilgan mablag'larning kamida 50 foizi doirasidagi qiymatni inobatga olgan holda, avtomatik tarzda portal tomonidan aniqlanadi.

Amaldagi nizomga binoan, g'olib deb topilgan loyihalar bo'yicha loyiha-smeta hujjatlari ushbu tashabbusni ilgari surgan fuqarolar ishtirokida ishlab chiqiladi. Ularni amalga oshirish jarayonida tuman (shahar) obodonlashtirish boshqarmalari buyurtmachi vazifasini bajaradi.

Mazkur tartib asosida 2022-yilning aprel oyida "Mening yo'lim" loyihasiga ilk bor start berildi. Ushbu mavsumda 9 212 ta loyiha ilgari surilib, ularni moliyalashtirish uchun 271 milliard so'mdan ortiq mablag' ajratildi. Loyihalarda aks ettirilgan ichki yo'llarning umumiy uzunligi 26,7 ming kilometrni tashkil etdi.

2023-yilning 17-aprelidan 7-mayga qadar "Mening yo'lim" loyihasining yangi mavsumi o'tkazildi. Bu mavsumda respublika bo'yicha 10 317 ta loyiha shakllantirildi. Joriy yilda tuman va shahar budjetlarida ichki yo'llarni ta'mirlash uchun jami 640 milliard so'm mablag' rejalashtirildi, shundan 312 milliard so'm — ya'ni har bir tuman yoki shahar uchun o'rtacha 3 milliard so'mdan — "Mening yo'lim" loyihasi doirasida aholining takliflari asosida eng dolzarb ichki yo'llarni ta'mirlashga yo'naltirildi.

Ma'lumot uchun, amaldagi tartibga ko'ra tuman (shahar) budjeti parametrlarida ichki yo'llarni ta'mirlash uchun ajratiladigan mablag'larning kamida 50 foizi jamoatchilik fikri asosida yo'naltirilishi belgilangan. Shu bilan birga, fuqarolar faolligini rag'batlantirish maqsadida ayrim tuman va shahar hokimliklari tomonidan ixtiyoriy ravishda "Mening yo'lim" loyihasi uchun ajratilgan mablag' miqdori 50 foizdan 100 foizgacha oshirilgani kuzatildi.

2023-yilgi ovoz berish jarayonida 5 162 ta mahalla o'z loyihalari bilan ishtirok etdi hamda ilgari surilgan takliflarga fuqarolar tomonidan respublika bo'yicha 8 million 93 ming 918 ta ovoz berildi. Natijada, mamlakat miqyosida 517 ta loyiha g'olib deb topildi. Ularni moliyalashtirish uchun 410 milliard so'mdan ortiq mablag' yo'naltirildi. Ushbu loyihalarning amalga oshirilishi natijasida 3 million 600 mingdan ortiq fuqaro o'z hududidagi muammolarning yechimiga erishdi.

Hududlar kesimida tahlil qilinganda, Toshkent viloyati (55 ta), Qoraqalpog'iston Respublikasi (54 ta), Samarqand va Andijon viloyatlari (40 tadan) eng ko'p g'olib loyihalarga ega hududlar sifatida ajralib turadi (1-jadval).

1-jadval. 2022-2023-yilda o'tkazilgan "Mening yo'lim" loiyhasi natijalari

Т/р	Худуд номи	Жами ажратилган маблағ	"Менинг йўлим" учун йўналтирилган (млн сўм)	Жами лойиҳа сони	Жами овоз сони	Ғолиб лойиҳалар	
						Сони	Тўплаган овоз сони
ЖАМИ		913 210	602 693	1 515 903	10 055 793	897	4 428 395
1	Қорақалпоғистон Республикаси	72 041	51 626	123 667	320 814	85	170 947
2	Андижон вилояти	65 815	45 967	111 783	813 514	73	398 429
3	Бухоро вилояти	61 689	43 229	104 918	594 021	60	257 344
4	Жиззах вилояти	55 108	37 958	93 066	658 869	56	286 179
5	Қашқадарё вилояти	73 022	52 637	125 659	1 486 139	56	687 360
6	Навоий вилояти	49 828	26 540	76 368	203 563	56	77 941
7	Наманган вилояти	58 978	42 508	101 486	716 604	67	309 651
8	Самарқанд вилояти	71 239	49 772	121 012	1 227 412	74	514 009
9	Сурхондарё вилояти	68 789	51 327	120 116	964 609	55	425 167
10	Сирдарё вилояти	50 731	28 032	78 763	299 041	65	159 198
11	Тошкент вилояти	92 735	63 300	156 034	825 278	86	365 326
12	Фарғона вилояти	79 614	50 186	129 800	1 303 422	61	474 087
13	Хоразм вилояти	58 594	39 930	98 524	624 287	56	289 100
14	Тошкент шаҳри	55 025	19 680	74 706	18 220	47	13 657

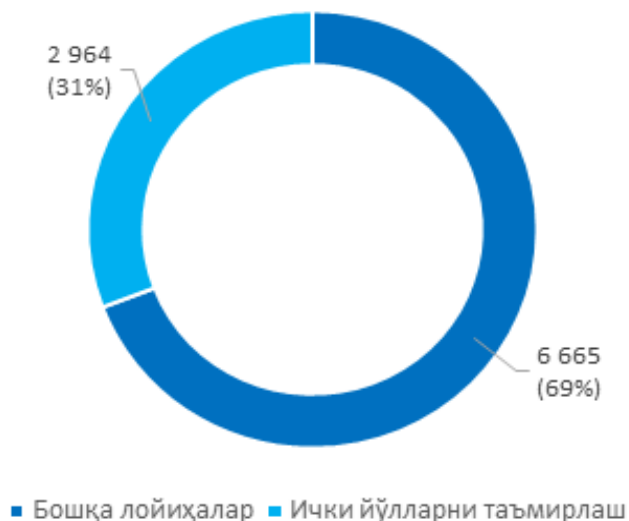
Yo'l qurish va uning obodligini ta'minlash ezgu hamda savobli ish hisoblanadi. Chunki bu vazifa inson qadri va xalq roziligi bilan bevosita bog'liq. Shu sababli, joylarda ichki yo'llarni ta'mirlash bo'yicha mavjud muammolarning fuqarolar takliflari asosida hal etilishi ularning hayotini yengillashtiradi, yo'llarni yanada sifatli, xavfsiz va manzillarning o'zaro yaqin bo'lishiga xizmat qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti 12-sentabr kuni yo'l xo'jaligi tizimini isloh qilish masalalariga bag'ishlangan yig'ilishda aynan shu jihatlarni ta'kidladi. So'nggi olti yil ichida mamlakatimizda yo'llarni qurish va ta'mirlash uchun ajratilayotgan mablag'lar hajmi uch baravarga oshdi. Avtomobil yo'llari qo'mitasi tizimidagi korxonalar uchun 2 mingdan ortiq maxsus texnika xarid qilindi. Ushbu texnikalar yordamida 65 ming kilometr yo'l qurildi va ta'mirlandi.

Umuman olganda, so'nggi yillarda qariyb 3 mingta mahallada yo'llarga ilk bor asfalt yotqizildi, yana 2 mingta mahalladagi tuproq yo'llar shag'al qoplamaga o'tkazildi. Bu esa aholining qulay harakatlanishi, transport infratuzilmasining yaxshilanishi va hududlararo bog'liqlikning mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda.

Davlatimiz rahbari yo'l qurilishida "resurs" usulidan "hajm" usuliga o'tish taklifini qo'llab-quvvatladi. Ushbu yondashuv Xalqaro konsultant muhandislar federatsiyasi standartlariga asoslanadi. Mazkur tizimga ko'ra, maxsus sertifikatga ega muhandislar yo'l qurilishining barcha bosqichlarini nazorat qiladi hamda yakuniy sifat uchun shaxsan javobgar bo'ladi.

Bu o'zgarishlar yo'l sohasida mas'uliyatni oshirish, shaffoflikni ta'minlash va xalq uchun xavfsiz, bardoshli hamda zamonaviy yo'llarni barpo etish yo'lida muhim qadam bo'lib xizmat qilmoqda (1-rasm).

1-rasm. 2021-2023-yillar davomida «Ochiq budget» portali orqali g'olib bo'lgan loyihalarda ichki yo'llarni ta'mirlash loyihalarining ulushi

Ichki yo'llarni qurish va ta'mirlash uchun budget mablag'lari endilikda faqat "Mening yo'lim" dasturi orqali ajratilishi belgilandi.

— Endi qayerda ichki yo'l qurish, qaysi yo'lni ta'mirlashni xalqning o'zi hal qiladi. Shunday qilsak, loyihani tanlashda ham, sifatni ta'minlashda ham ochiqlik bo'ladi, to'liq jamoatchilik nazorati o'rnatiladi, — degan edi Prezidentimiz.

Kelgusi yilda mazkur dastur uchun kamida 800 milliard so'm ajratilishi belgilangan. Bu esa o'tgan yilga nisbatan mablag'larning qariyb ikki baravarga oshishini anglatadi. Natijada o'n minglab kilometr yangi va ta'mirlangan yo'llar, obod hamda ko'rkam manzillar vujudga keladi.

Shu bilan birga, kelgusi jarayonlarga qadar "Mening yo'lim" loyihasini yanada takomillashtirish, amaldagi tartibga ayrim o'zgartirish va qo'shimchalar kiritish zarurati paydo bo'lmoqda. Ular quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

- Loyihalarni shakllantirishda ta'mirlanadigan yo'lning eng yuqori qiymatini belgilash;

- Fuqarolar tomonidan kelib tushgan loyihalarni "Tashabbusli budget" jarayonidagi kabi saralash bosqichidan o'tkazish. Bunda "Ochiq budget" axborot portali tomonidan avtomatik tarzda aniqlash imkoniyati bo'lmagan masalalarni aniqlashtirish maqsadida, Tashabbusli budget amaliyotidagi kabi tarkibiy jihatdan mustaqil maxsus komissiya tashkil etilishi ko'zda tutiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'tgan davr tahlillari shuni ko'rsatdiki, fuqarolar tomonidan eng ko'p berilgan savol va e'tirozlar loyihalarning haqiqiy qiymatini aniqlash bilan bog'liq bo'lgan. Bu holat bevosita g'oliblar soniga ta'sir etadi. Shu sababli, loyihalarni ishchi komissiya tomonidan saralashdan o'tkazish va ularning qiymatini qayta aniqlashtirish kelgusida fuqarolarning noroziligiga sabab bo'lishi mumkin bo'lgan salbiy holatlarning oldini olishga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, ayrim hududlarda ajratilgan mablag'lar doirasida faqat bitta loyiha g'olib bo'lgan holatlar kuzatilmoqda. Bunga sabab — ta'mirlanadigan yo'llarning eng yuqori qiymati belgilanmaganligi. Masalan, agar 5–10 kilometr uzunlikdagi yo'l g'olib bo'lsa, mavjud barcha mablag'lar aynan shu loyihaga sarflanmoqda. Bu esa, hududdagi boshqa yo'llarning ta'mirsiz qolishiga va keyingi mavsumgacha muammolarning cho'zilishiga olib keladi.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, ochiqlik asosida yuritilayotgan demokratik siyosat davlat va jamiyat o'rtasidagi o'zaro hamkorlikni mustahkamlaydi. Bu esa ko'plab ijtimoiy va iqtisodiy muammolarga tizimli yechim topish imkonini beradi. Fuqarolarning o'z fuqarolik pozitsiyasidan to'laqonli foydalanishi mamlakatda olib borilayotgan siyosatning fuqarolik jamiyati bilan qay darajada uyg'unlashganini ko'rsatadi.

Shu nuqtayi nazardan, "Tashabbusli budget" jarayonlarini yanada rivojlantirish, fuqarolarning talab va takliflarini inobatga olgan holda ushbu tizimni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish hozirgi davrning eng ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi.

Foydalnilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 2 февралдаги “Автомобиль йўллари соҳасида очиқлик стандартларини жорий этиш ва соҳада жамоатчилик назоратини кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида” 49-сон Қарори
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 7 апрелдаги “Туман ва шаҳар бюджетлари маблағларини жамоатчилик фикри асосида шакллантирилган тадбирларга йўналтириш жараёнларида фуқароларнинг иштирокини янада қўллаб-қувватлаш тўғрисида”ги ПҚ-197-сон қарори
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 22 сентябрдаги ““Очиқ бюджет” ахборот портали орқали жамоатчилик фикри асосида шакланган тадбирларни молиялаштиришни янада кенгайтириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-5250-сонли Қарори
4. Milan - Participatory Budgeting. Collaborative Cities. <https://bilanciopartecipativo.comune.milano.it/>
5. Participatory Budgeting: Leaving No One Behind. Glasgow Disability Alliance, 2019. <https://gda.scot/resources/participatory-glasgow-leaving-no-one-behind/> A. Bartocci. The journey of participatory budgeting: a systematic literature review and future research directions. International Review of Administrative Sciences. 2023.
6. M. Milosavljević. Bibliometric Review of Participatory Budgeting: Current Trends. MDPI. 2023.
7. World Bank. Participatory Budgeting. World Bank Publication. 2018.
8. Open Government Partnership / ODP. Participatory Budgeting: An Evidence Review. 2017.
9. X.A. Qobulov. O'zbekistonda jamoatchilik fikri asosida shakllantiriladigan loyihalarni moliyalashtirish tizimini joriy etilishi va rivojlanishi. CyberLeninka / OpenScience. 2023.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100